

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudců JUDr. Ivy Zemanové a JUDr. Michala Fridricha ve věci

žalobce: **F. Š.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem prof. JUDr. Tomášem Gřivnou, Ph.D.
sídlem Revoluční 1044/23, Praha 1

proti
žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČ 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, Praha 2

o zaplacení 100 000 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 26. ledna 2022, č. j. 11 C 42/2020-127,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé II. a ve výroku o nákladech řízení IV. **potvrzuje**.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 8 228 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta prof. JUDr. Tomáše Gřivny, Ph.D.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení v části, ve které žalobce požadoval poskytnutí omluvy v dále uvedeném znění (výrok I.), uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci

částku 50 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 16. 5. 2020 do zaplacení jdoucím, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), co do částky 50 000 Kč s příslušenstvím, žalobu zamítl (výrok III.) a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 39 026 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho advokáta (výrok IV.).

2. Soud prvního stupně tak rozhodl o žalobním požadavku na poskytnutí omluvy a peněžitého zadostiučinění nemajetkové újmy, která žalobci vznikla nezákonně vedeným trestním stíháním od 26. 2. 2018, kdy bylo zahájeno jeho trestní stíhání jednak pro pokračující trestný čin podvodu, jednak pro trestný čin podvodu, jeho stížnost proti zahájení trestního stíhání byla usnesením státního zástupce ze dne 25. 4. 2018 zamítnuta, dne 20. 11. 2018 byla na něho podána obžaloba, rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 4. 2019 byl podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby, neboť v žalobním návrhu označený skutek nebyl trestným činem; odvolání nebylo podáno, rozsudek nabyl právní moci dne 18. 5. 2019. Trestním stíháním bylo významným způsobem zasaženo do jeho osobnostní integrity, zejména do morální, zdravotní, rodinné i pracovní ekonomické sféry osobnosti. Ztratil důvěru v PČR a Státní zastupitelství, v průběhu trestního řízení cítil tlak na to, aby byl za každou cenu vyšetřován, způsob vedení trestního stíhání bral zcela osobně i z toho důvodu, že byl přesvědčen o své nevině a o svém polepšení poté, co již byl jednou trestán, během výkonu trestu odnětí svobody se choval řádně a vytvářel si podmínky pro návrat do společnosti, předmětné usnesení o zahájení trestního stíhání mu tuto cestu velmi ztížilo, zhoršila se jeho pověst jako odsouzeného, který systematicky pracuje na své nápravě, byly mu zrušeny vycházky, volnočasové aktivity a i zaměstnání, ve kterém v průběhu výkonu trestu pracoval. Poškození pověsti trvá doposud a je v podstatě nevratné. Z výkonu trestu odnětí svobody byl podmíněně propuštěn dne 18. 7. 2018. V důsledku prožitého velkého stresu byl nucen hledat lékařskou pomoc, té se mu však nedostávalo z důvodu výkonu trestu odnětí svobody. Doléhala na něho skutečnost, že se v důsledku jeho trestní stíhání trápí jeho blízcí a přátelé, odcizil se se svými dětmi, s nimiž ztratil kontakt. V průběhu trestního stíhání se policejní orgán obracel na předchozí jeho klienty s dotazem na jeho budoucnost, v důsledku toho se pak od něho stranili a straní dodnes. Nároky u žalovaného uplatnil dne 15. 11. 2019.
3. Žalovaný konstatoval, že v předmětném řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, za což se žalobci omluvil, a ohledně peněžitého plnění navrhl zamítnutí žaloby. Zdůraznil, že ke zproštění obžaloby došlo pouze z důvodu změny výpovědi poškozeného, že k zahájení trestního stíhání žalobce došlo zejména na základě výpovědi jeho známého M. H. Stres, deprese a úzkost jsou jedny z nejčastějších problémů u vězeňské populace. Žalobce byl přerážen z práce mimo věznic na práci ve věznici, došlo tak pouze ke změně místa a druhu práce a nikoliv k ukončení jeho pracovní činnosti ve věznici.
4. Žalobce doplnil srovnání svého případu s jinými případy odškodňování nemajetkové újmy, o nichž bylo rozhodnuto rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2015, č. j. 55 Co 2296/2015-13, a rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 3. 2013, č. j. 71 Co 301/2011-143.
5. Během řízení vzal žalobce žalobu v rozsahu požadavku na poskytnutí omluvy zpět, když mu již žalovaným byla poskytnuta.
6. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění tak, jak jsou uvedena v bodech 11, 30 odůvodnění písemného vyhotovení napadeného rozsudku, na která lze pro stručnost odkázat.
7. Po právní stránce soud prvního stupně věc posuzoval dle zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb. (dále OdpŠk.). Po citaci jeho ustanovení §§ 5, 14, 15, 8 odst. 1 a 31a odst. 1, 2 přihlédl i k ustálené judikatuře (např. rozsudek NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 či nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3193/10), že i při důsledném respektování presumpce nevinu představuje každé trestní řízení významný zásah do soukromého a osobního života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován,

se nestal, případně nebyl trestným činem. Vznik nemajetkové újmy při nezákonném trestním stíhání se tedy v určitém základním (obecném) rozsahu presumuje. Na poškozeném pak je, aby v řízení tvrdil a prokázal konkrétní formu a intenzitu takové újmy. Pokud jde o kritéria, která je při posuzování nemajetkové újmy a stanovení formy či výše zadostiučinění nutno zejména zvažovat, jsou jimi povaha trestní věci, délka trestního stíhání a především dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby.

8. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalobce byl stíhán pro pokračující zločin podvodu dle § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zák., za který mu hrozilo uložení trestu odnětí svobody ve výměře 2 až 8 let, a pro zločin podvodu dle § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zák., za který mu hrozilo rovněž uložení trestu odnětí svobody ve výměře 2 až 8 let. V době zahájení trestního stíhání vykonával trest odnětí svobody, ze kterého byl následně podmíněně propuštěn. V případě odsouzení mu tak zřejmě reálně hrozilo uložení dalšího nepodmíněného trestu odnětí svobody.
9. Obžaloby byl žalobce zproštěn z důvodu, že stíhaný skutek vůbec není trestným činem. To jsou okolnosti, které vzniklou nemajetkovou újmu umocňují. Oproti tomu byl stíhán pro majetkovou trestnou činnost, kdy s takovým trestním stíháním bývá obecně spojeno nižší společenské odsouzení, než například v případě trestné činnosti proti životu zdraví či lidské důstojnosti. Navíc žalobce měl s trestním řízením zkušenost, když to nebylo jeho první trestní stíhání, a vykonával a zčásti vykonal trest odnětí svobody, a proto samotná skutečnost, že bylo zahájeno jeho trestní stíhání, na něho muselo působit méně intenzivně, než na osobu, která se do kontaktu s orgány činnými v trestním řízení dostává poprvé. To jsou naopak okolnosti, které intenzitou vzniklé nemajetkové újmy snižují. Pokud jde o délku trestního stíhání, trvalo 1 rok a téměř 3 měsíce, tj. 15 měsíců. Uvedenou dobu je možné považovat za přiměřenou skutkové a procesní složitosti věci a povaze projednávaného skutku. Při hodnocení újmy vzniklé z nezákonného trestního stíhání je však více než přiměřenost délky rozhodná délka trestního stíhání jako taková. Dobu jednoho roku a tří měsíců nelze celkově označit za příliš dlouhou, délku trestního stíhání tak není možné považovat za kritérium, které by mělo intenzitu nemajetkové újmy zvyšovat. Trestní stíhání nebylo vůči žalobci zahájeno a dále vedeno svévolně či dokonce šikanózně. Byly důvody trestního stíhání, situace se pak zásadě změnila poté, co M. H. změnil svou výpověď. Přípravné řízení zřejmě neproběhlo zcela standardně, na což žalobce v jeho průběhu opakovaně upozorňoval a domáhal se dozoru či dohledu nad činností orgánů činných v trestním řízení. Způsob provedení přípravného řízení a jeho případné vady pak byly i předmětem obsáhlé diskuse v rámci proběhlého hlavního líčení, o čemž svědčí obsah protokolu. I když provedení přípravného řízení nakonec obstálo, když soud věc nevrátil státnímu zástupci k došetření a obžalobu věcně projednal, přisvědčil soud stanovisku žalobce, že způsob, jakým bylo přípravné řízení prováděno, přispěl k intenzitě nemajetkové újmy, která byla žalobci trestním stíháním způsobena. Ohledně dopadu trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce vzal soud za prokázané, že v důsledku zahájení předmětného trestního stíhání se žalobce podstatným způsobem, a to k horšímu, změnil podmínky výkonu trestu odnětí svobody. Žalobce si příkladným výkonem trestu předchozí době vydobyl řadu výhod, o které po zahájení trestního stíhání přišel (například za poslední přerušování výkonu trestu bylo žalobci povoleno krátce před zahájením trestního stíhání od 20. 2. do 24. 2. 2018, poté již mu opuštění věznic nebylo nikdy povoleno, právě z odvolání na zahájení trestního stíhání byl přerážen na pracoviště uvnitř věznic). V důsledku výhod vydobytých v průběhu výkonu trestu se začaly narovnávat a vracet k normálu vztahy žalobce, jak se členy jeho rodiny, tak s přáteli a obchodními partnery, které byly narušeny předchozím dodáním žalobce do výkonu trestu odnětí svobody. Do těchto vztahů pak bylo v důsledku zahájení trestního stíhání opětovně zasaženo. U některých přátel a obchodních partnerů vyvolalo další trestní stíhání žalobce spojené se ztrátou osobního kontaktu definitivní ztrátu důvěry, kterou si žalobce po předchozím uvěznění postupně opět vybudoval. Žalobce vnímal další trestní stíhání jako okolnost, která může zmařit jeho podmíněně propuštění z výkonu trestu, ke kterému se upínal. Všechny tyto okolnosti žalobce psychicky silně zasáhly. Stres, úzkost, pocity beznaděje a obavy o budoucnost svou i své rodiny vyvolané zahájením trestního

stíhání a s ním spojenou změnou režimu výkonu trestu odnětí svobody pak způsobily, že se žalobci vrátily předchozí psychické problémy a nespavost. Tyto reaktivované psychické problémy tak u žalobce přetrvávaly až do jeho podmíněného propuštění z výkonu trestu.

10. Na základě uvedených skutečností vzal soud prvního stupně za prokázané, že v důsledku trestního stíhání žalobci vznikla nezanedbatelná nemajetková újma, kterou je nutno nahradit v penězích, když pouhé konstatování porušení práva a omluvám nejsou dostatečné. Žalobce prokázal, že zahájením trestního stíhání bylo výrazně zasaženo do jednotlivých sfér jeho života, a to ve chvíli, kdy se usilovnou pílí snažil napravit následky svého předchozího jednání, za které byl po právu potrestán. Výsledky tohoto úsilí byly zahájením trestního stíhání pošlapávány, ne-li přímo zmařeny. Újmu vzniklou nelze bagatelizovat pouhým odkazem na jeho trestní minulost a fakt, že se nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody.
11. Soud prvního stupně následně případ žalobce porovnal s věcmi vedenými u tamního soudu pod sp. zn. 31 C 216/2014 (následně u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 20 Co 343/2015) a pod sp. zn. 14 C 217/2017 (následně u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 13 Co 127/2019). Uzavřel, že u žalobce došlo k výraznějším následkům než v porovnávaných věcech, když mu reálně hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody, jeho trestní stíhání bylo provázeno nepřilíš kvalitní prací orgánů činných v trestním řízení a současně k trestnímu stíhání nijak nepřispěl. Proto za přiměřenou výši zadostiučinění považoval částku 50 000 Kč se zohledněním toho, že žalobci se dostalo též konstatování porušení práva a omluvy. Ve zbytku požadovaných 50 000 Kč s příslušenstvím žalobu jako nedůvodnou zamítl. Z důvodu částečného zpětvzetí žaloby řízení ohledně žalobního požadavku na poskytnutí omluvy zastavil. Zdůvodnil, proč nepovažoval za vhodné příklady navržené k porovnání žalobcem. O příslušenství pohledávky rozhodl podle § 15 odst. 1 OdpŠk., počátek prodlení stanovil od 16. 5. 2020, tj. následujícím dnem po uplynutí šestiměsíční lhůty k předběžnému projednání nároku a výši úroků z prodlení určil v souladu s nařízením vlády č. 351/2013. Výrok o nákladech řízení opřel o § 142 odst. 1 o. s. ř.
12. Proti tomuto rozsudku žalovaný podal v zákonné lhůtě odvolání směřující do vyhovujícího výroku o věci samé II. a akcesorického výroku o nákladech řízení IV., a to z důvodu nesprávných skutkových zjištění a nesprávného právního posouzení věci. Konkrétně namítl, že v posuzovaném řízení nebyl zjištěn žádný závadný postup orgánů činných v trestním řízení, při hlavním líčení dne 30. 4. 2019 probíhala pouze diskuse o tom, zda a kdy žalobce měl být vyslechnut, zda nahlížel či nenahlížel do spisu, zda chtěl a jakou formou uzavřít dohodu o vině a trestu. Vytkl soudu prvního stupně, že se nezabýval tím, že k zahájení posuzovaného trestního stíhání žalobce došlo zejména na základě výpovědi jeho známého pana H. Následně s ním žalobce uzavřel dne 10. 10. 2018 dohodu o narovnání, kterou žalobce uznal svůj dluh vůči němu ve výši 6 000 000 Kč s tím, že ihned mu zaplatil 1 000 000 Kč a zbytek dluhu se zavázal zaplatit po 100 000 Kč. Pan H. vystupoval v trestním řízení jako poškozený. Teprve po uzavření této dohody jmenovaný jako hlavní svědek ve věci svou výpověď změnil, a právě proto byl žalobce zproštěn obžaloby. Skutek kladený žalobci za vinu se stal, nicméně nebyl trestným činem. Právě tuto skutečnost měl soud prvního stupně zohlednit při stanovení formy a výši zadostiučinění. Je zřejmé, že se jedná o aktivní jednání žalobce, které mělo v konečném důsledku za následek, že žalobce byl obžaloby zproštěn. Poukázal na rozsudek NS ČR ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011, dle něhož musí soud přihlídnout k jiným okolnostem provázejícím zahájení, a zvláště potlačování trestního stíhání (k tomu, že trestní řízení bylo procesně důvodně vedeno proti konkrétnímu účastníku. Mezi takové okolnosti patří chování obžalovaného, jímž se v průběhu trestního řízení vytváří (nově) důvodné pochybnosti vedoucí orgány činné v trestním řízení pro pokračování v trestním stíhání, k podání obžaloby, k potřebě konat hlavní líčení a ukončit řízení rozsudkem. Dále odkázal na rozsudek NS ČR ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. 30 Cdo 5839/16, podle něhož specifické okolnosti konkrétního případu spočívající v chování či jednání obviněného (obžalovaného), které nelze podřadit pod § 12 OdpŠk., lze zohlednit při stanovení formy, případně výše zadostiučinění podle § 31a OdpŠk. Žalovaný považuje za zcela nepřiměřené, aby žalobce, který byl v době nezákonného trestního stíhání ve

výkonu trestu, obdržel vyšší zadostiučinění než poškození, kteří se v době trvání trestního stíhání nacházeli na svobodě a vedli řádný život. Navrhl, aby změnou napadeného výroku II. byla žaloba zamítnuta a aby byla žalobci uložena povinnost zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

13. Žalobce ve svém písemném vyjádření k odvolání žalovaného uvedl, že se pokoušel vycházet orgánům činným v trestním řízení vstříc a poskytoval jim součinnost, zahájení trestního stíhání vnímal jako neférový postup, nebylo mu umožněno, aby se zúčastnil výslechu svědků, v den svého výslechu pak ještě nebyl řádně seznámen s obsahem trestního spisu. Odmítl argumentaci žalovaného o tom, že v posuzovaném řízení nebyl zjištěn žádný závadný postup orgánů činných v trestním řízení, když závěry žalovaného jsou v přímém rozporu se skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně. Celá situace, která ve svém důsledku vedla k podání trestního oznámení, byla ze strany žalobce M. H. vysvětlena a následně došlo k řádnému vypořádání závazků. Jednání žalobce k tomu směřující je logickým postupem a vyústěním situace, která ve věci vznikla. Toto jednání naopak dosvědčuje, že žalobce nikdy neměl v úmyslu spáchat trestný čin a jeho jednání směřovalo k řádnému vypořádání existujících závazků. Konkrétní výše zadostiučinění přiznaná v jeho případě je projevem specifických okolností projednávaného případu, kdy následkem zahájení trestního stíhání osoby žalobce došlo k významným zásahům do jeho sféry osobnosti spočívající v negativním ovlivnění okolností jím vykonávaného trestu. Navrhl, aby byl napadený rozsudek ve výrocích odvoláním dotčených jako správný potvrzen.
14. Z podnětu a v mezích podaného odvolání odvolací soud přezkoumal v systému neúplné apelace napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vyhlášení předcházelo (§§ 212 a 212a odst. 1, 5 o. s. ř.), a odvolání neshledal důvodným.
15. Soud prvního stupně vyšel ze správně a úplně zjištěného skutkového stavu, který zcela správně posoudil i po stránce právní. S pregnantním odůvodněním jeho rozhodnutí se odvolací soud zcela ztotožňuje a pro stručnost na ně odkazuje. Žalovaný své námitky uplatnil již v řízení před soudem prvního stupně a ten se s nimi v odůvodnění svého rozhodnutí správně a bezesbýtku vypořádal.
16. Soud prvního stupně vyšel správně z premisy, že každé trestní stíhání ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, ale samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého. Už samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednatel obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II ÚS 590/08). Z toho vyplývá, že hledisko způsobené nemajetkové újmy je zpravidla nejintenzivněji naplněno tehdy, jestliže je vydán zprošťující rozsudek pro důvody uvedené v § 226 písm. a) a b) tr. ř. (tedy že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán, nebo že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem). V posuzovaném případě byl žalobce zproštěn obžaloby právě podle § 226 písm. b) tr. ř., tedy proto, že v obžalobě označený skutek není trestným činem. Konstatování nezákonnosti trestního stíhání a omluva je pro poškozeného samozřejmě satisfakcí. Té se také žalobci ze strany žalovaného dostalo. Soud prvního stupně správně zvažoval kritéria pro stanovení formy a výše přiměřeného zadostiučinění, vzal přitom správně v úvahu všechna možná hlediska presumovanou nemajetkovou újmu snižující či zvyšující.
17. Odvolací námitky nejsou důvodné. Není relevantní námitka, že k zahájení posuzovaného trestního stíhání žalobce došlo zejména na základě výpovědi jeho známého pana H. Podstatné je, že nebylo prokázáno, že by k zahájení trestního řízení a jeho následného vedení přispěl svým chováním obviněný žalobce, například že by vytvářel důvodné pochybnosti vedoucí orgány činné v trestním řízení k pokračování v trestním stíhání, k podání obžaloby atd., změnou výpovědi, uváděním nepravdivých údajů. Lze naopak přisvědčit argumentu žalobce, že uzavření dohody o narovnání s poškozeným během trestního řízení nasvědčovalo tomu, že neměl v úmyslu dopustit se trestného

činu či zločinu. Zcela lichou je odvolací námitka, že by se osobě ve výkonu trestu odnětí svobody nemohlo dostat vyššího zadostiučinění než poškozeným, kteří se v době trvání trestního stíhání nacházeli na svobodě a vedli řádný život. Takový přístup by bylo možno označit za diskriminační. Soud prvního stupně správně zhodnotil dopady nezákonně vedeného trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce, i na odůvodnění této části rozsudku lze plně odkázat.

18. Pochybení soudu prvního stupně nebylo shledáno ani v rozhodnutí o příslušenství pohledávky, ani v rozhodnutí o nákladech řízení. Odvolací soud proto napadený rozsudek ve výrocích odvoláním dotčených podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
19. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle §§ 224 odst. 1 a 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobce měl i v odvolacím řízení úspěch, má proto vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů, které mu v tomto stadiu řízení vznikly. Jsou tvořeny odměnou advokáta za 2 úkony právní služby (písemné vyjádření k odvolání a účast u odvolacího jednání) po 3 100 Kč, dvěma paušálními náhradami po 300 Kč a 21 % DPH ve výši 1 428 Kč, celkem 8 228 Kč (§§ 7 bod 5, 9 odst. 4 písm. a) a 11 odst. 1 a 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu). O lhůtě splatnosti a platebním místě odvolací soud rozhodl podle §§ 149 odst. 1 a 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím soudu prvního stupně za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř.

Praha 6. září 2022

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu